

Les 1 - Die eerste saligspreking

1. Matteus 5:3

1. Afrikaans 1983 (NAV):

³“Geseënd is dié wat weet hoe afhanklik hulle van God is,
want aan hulle behoort
die koninkryk van die hemel.

2. Afrikaans 1933 (OAV):

³Salig is die wat arm van gees is, want aan hulle behoort die koninkryk van die hemele.

3. Afrikaans 2020 (Direkte vertaling):

³ “Gelukkig is die armes van gees, want aan hulle behoort die koninkryk van die hemele.

4. Die Boodskap:

Gelukkig is almal wat van God se goedheid en sorg afhanklik is. Hulle sal definitief 'n plek kry in sy nuwe wêreld.

2. Kommentaar

DIT IS inderdaad geseënd om te merk hoe hierdie gedeelte begin. Christus het nie begin deur kwaadsprekings oor die goddelose uit te spreek nie, maar deur seënwense oor Sy mense uit te spreek. Net soos Hy was, iemand vir wie oordeel vreemde optrede is (Jes. 28:21, 22; vgl. Joh. 1:17). Maar hoe vreemd is die volgende woorde: “geseënd” of “gelukkig” is die armes – “die armes van gees”. Wie het hulle voorheen as die geseëndes van die aarde beskou? En wie, buite gelowiges, doen dit vandag? En hoe hierdie openingswoorde die kern van al Christus se daaropvolgende lering tref: dit is nie wat 'n mens doen nie, maar wat hy is wat die belangrikste is.

“Geseënd is die armes van gees.” Wat is armoede van gees? Dit is die teenoorgestelde van daardie hoogmoedige, selfgeldende en selfgenoegsame geaardheid wat die wêreld so baie bewonder en prys. Dit is die omgekeerde van daardie onafhanklike en uitdagende gesindheid wat weier om voor God te buig, wat besluit om dinge aan te durf, en wat saam met Faraon sê: "Wie is die Here, dat ek Sy stem moet gehoorsaam?" (Eks. 5:2). Om arm van gees te wees, is om te besef dat ek niks het nie, niks is nie en niks kan doen nie, en dat ek alle dinge nodig het. Armoede van gees is duidelik in 'n persoon wanneer hy in die stof voor God gebring word om sy totale hulpeloosheid te erken. Dit is die eerste ervaringsgetuie van 'n Goddelike genadewerk binne die siel, en stem ooreen met die aanvanklike ontwaking van die verlore seun in die ver land toe hy "begin het gebrek te hê" (Luk. 15:14).

3. Woordstudie

Arm - πτωχός (*ptōchos*)

In 5:3 plaas Matteus die saligspreking aangaande die πτωχοὶ τῷ πνεύματι (→ 401, 5 e.v.) aan die begin van die Bergpredikasie. Selfs in die Griekse vertaling staan dit in noue verband met 5:5, en dit is nog duideliker as 'n mens in beide gevalle terugvertaal na Aramees—עניי or עניי רוח. Dit is moontlik dat een en dieselfde saligspreking beide verse ten grondslag lê en dat hierdie seën van die armes die twee verskillende toevoegings bevat wat saam die volle breedte van vroomheid van suiwer aardse hoop na suiwer eskatologie vertoon. Die klem word in elk geval verskuif vanaf die materiële sfeer na die geestelike en dus die religieuse sfeer, e.v. Die saligspreking is die eerste en programmatiese πτωχοί-gesegde van die Evangelis; dit wys dat hy nie baie belangstel in die probleme van werklike gebrek nie.

πνεῦμα (*pneuma*)

Siel. Volgende neem πνεῦμα die betekenis en funksie aan van → ψυχή, "siel". Op grond van sy verwante karakter as lewensasem of lewensbeginsel is πνεῦμα grootliks ooreenstemmend met ψυχή, en kan dus maklik in die plek daarvan gebruik word.

Aan die een kant is πνεῦμα dan 'n element (saam met aarde, water en vuur) waaruit die menslike liggaam gemaak is, Epos. Diss., III, 13, 14 f. Aan die ander kant, soos ψυχή, staan dit in kontras met die σῶμα waarmee dit in die lewe gebonde is. By die dood word dit hiervan geskei, want asemagtig ontsnap dit met die laaste asem, en keer terug om sy hoër bestemming te vervul in die element waaruit dit kom of in die boonste gebied waaraan dit van nature verwant is, in die atmosfeer van die hemel of die eter (wat later in die Stoïsynse lering gelykgestel is aan πνεῦμα as 'n soort quinta essentia):

4. Vrae

1. Watter effek het ekonomiese materiële armoede of rykdom op 'n persoon?
2. Watter effek het geestelike armoede of rykdom op 'n persoon?
3. Op watter manier word armoede of rykdom in die materiële en/of geestelike gemeet?
4. Watter rol speel die bedeling of werklikheid waarin ons leef?
5. Watter belofte en watter opdrag ontvang ons uit vandag se vers?

6. Bronne

1. Pink, A. W. (2005). *The Beatitudes and the Lord's prayer*. Logos Bible Software.
2. G. Kittel, G. W. Bromiley, & G. Friedrich (Eds.), *Theological dictionary of the New Testament*. Eerdmans.